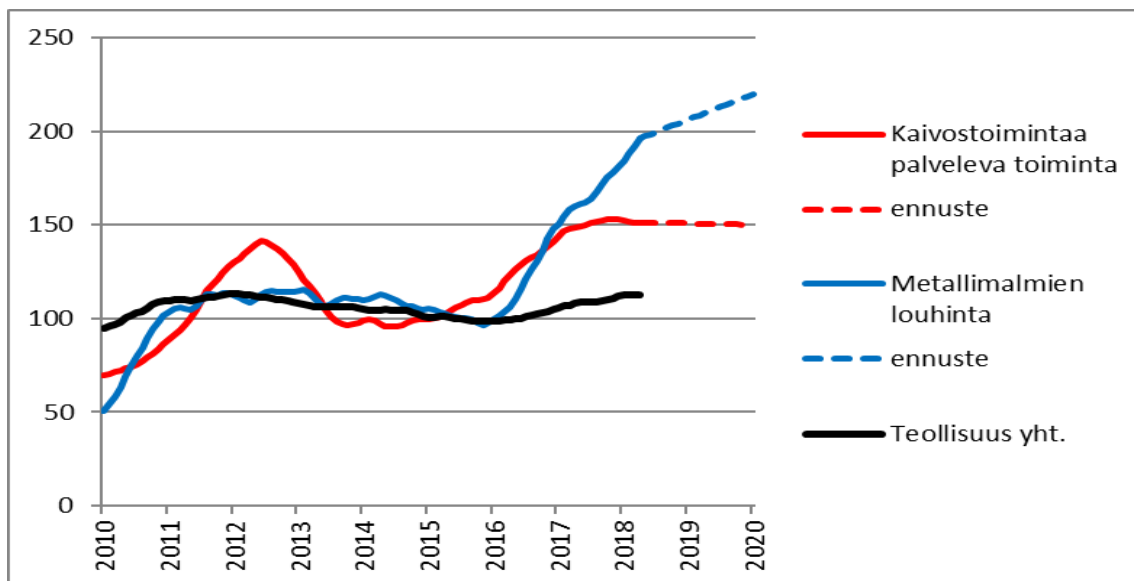

Kaivostoimialalla on kasvua edessään

Vuoden 2015 jälkeen kaivostoimialan yritysten liikevaihdon kasvu on jatkunut suhteellisen voimakkaana. Metallimalmien louhintaa harjoittavien yritysten liikevaihdon arvioidaan jatkavan kasvuaan. Kaivostoimintaa palvelevassa toiminnassa puolestaan nähdään liikevaihdon kehityksen tasaantuvan, mutta uusien investointipäätösten myötä kehitys voi kääntyä takaisin nousuun.

Investoinnit vahvistavat toimialan kehittymistä ja kasvua. Kasvu tulee maailmanmarkkinoiden hyvän raaka-aineiden kysynnän ja kohonneiden hintojen myötä. Metallien hintakehitys voi olla hiukan arvaamatonta, sillä siihen vaikuttaa kysynnän ja tarjonnan lisäksi kansainväliset suhdanteet kauppapolitiikassa, maiden asettamat tullit sekä sijoittajien käyttäytyminen.

Kuva 1. Liikevaihdon kehitys ja lähiajan ennuste 2010 - 2020 (2015=100)

Lähde: Tilastokeskus, suhdannepalvelut

Kaivosteollisuus ry julkaisi kesällä 2018 selvityksen toimialansa vaikutuksesta arvonlisään Suomessa vuonna 2016. Selvityksen mukaan välillinen ja välitön arvonlisän vaikutus on noin 1,2 miljardia euroa. Kaivoksista hyötyvien ketju on pitkä ja ulottuu aina malminetsinnästä kaivostuotteiden jatkojalostajiin ja kaivospaikkakunnilla palveluita tarjoaviin pienyrityksiin. Kaivoksilla ja kaivostoiminnalla on aina vaikutuksia alueen ympäristöön, talouteen ja ihmisiin.

Selvityksen mukaan toimialan suorat ja epäsuorat työllisyysvaikutukset ovat noin 13 000 henkilötyövuotta. Alalla ei ole vielä koettu samanlaista akuuttia pulaa työvoimasta kuin erällä muilla

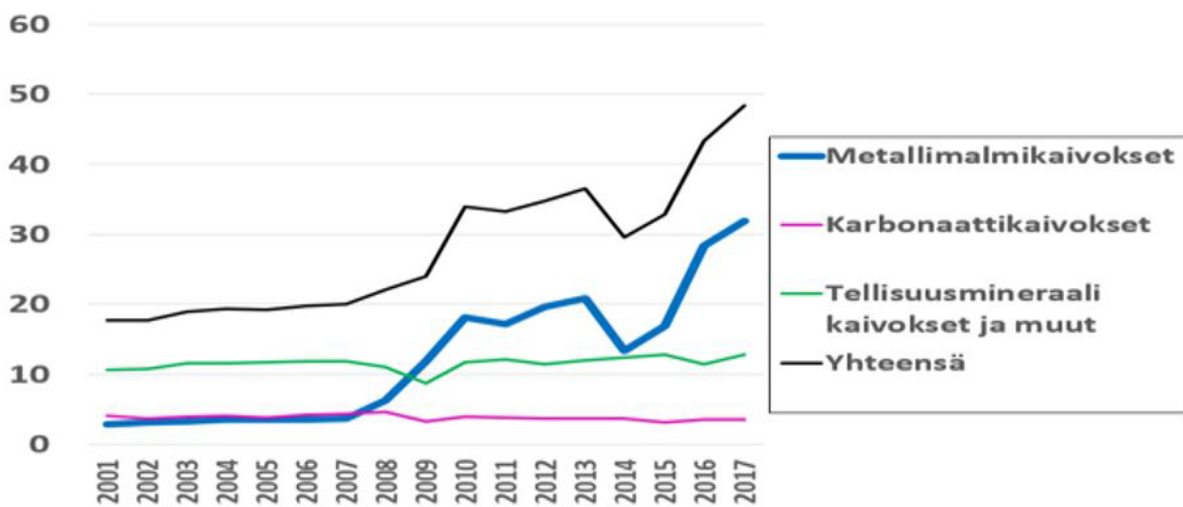
aloilla, mutta ikärakenne ja eläköityminen tuovat väistämättä haasteita rekrytointiin. Pula on kohdistunut lähinnä erikoisammatteihin. Yhtiöt ovat saaneet räätälöidyillä muuntokoulutuksilla työvoimaa niihin tehtäviin, joihin tarvetta on ollut. Lähitulevaisuudessa on kiinnitettävä enemmän huomiota alan vetovoiman lisäämiseen.

Suomi on houkutteleva ja luotettava kohde malminetsintään ja kaivosinvestointeihin, sillä toimintaympäristön ennakoitavuus on keskeistä. Eri puolella Suomea kallioperästä löytyy monenlaisia metalleja ja mineraaleja. Viime vuonna 2017 kaivostoiminnasta Tukesille raportoi 46 yritystä.

Metallimalmeja ja sivukiveä louhittiin vuonna 2017 Suomessa enemmän kuin koskaan. Kokonaislouhintamäärä oli 120,4 miljoonaa tonnia, malmien ja hyötykivien louhintamäärät olivat tästä 48,4 miljoonaa tonnia ja loput 72 miljoonaa tonnia sivukiveä. Malminetsinnän kasvu jatkui myös vahvana vuonna 2017. Malminetsintäinvestoinnit lisääntyivät 50 prosenttia edellisestä vuodesta 61,4 miljoonaan euroon, mutta vuoden 2012 81 miljoonaan on vielä matkaa. Malminetsinnän lisääntyminen tarkoittaa, että yhtiöt kairasivat 273 kilometriä ja tämä määrä on 53 prosenttia edellisvuotta enemmän. Oheisesta taulukosta näkee malmi- ja hyötykivilouhinnan määrät 2001 vuodesta vuoteen 2017.

Kuva 2. Malmi- ja hyötykivilouhinnan määrä 2001 - 2017

Malmi- ja hyötykivilouhinnan määrä 2001 - 2017

Lähde: Tukes

Toimivien kaivosten tilanne on vakaa. Vuoden alusta lähtien kaivokset ovat julkaisseet noin 0,5 miljardin euron edestä investointeja, joilla turvataan toiminnan jatkuminen.

Suomessa on käynnissä useita malminetsintä- ja kaivoshankkeita. Lähellä kaivostoiminnan aloittamista on Sotkamo Silver Oy:n hopeakaivoshanke Sotkamon kunnassa. Myös aikaisemmin tuotannossa olleita kaivoksia ollaan avaamassa ja pisimmällä näistä ollaan Raahen Laivakankaalla.

Globaalit megatrendit, ilmastonmuutoksen vaatimukset ja energia-alan murros tuovat mahdollisuuksia toimialalle. Esimerkiksi tuulivoimaloiden teknologia ja kannattavuus on parantunut ja niiden kasvavaan valmistukseen tarvitaan useita metalleja. Myös kiertotalous ja resurssitehokkuus on edistynyt hyvin ja siinä nähdään liiketoimintamahdollisuuksia myös kansainvälisesti. Kuitenkin elintason vaatimusten kasvaessa ja teknologian kehittyessä myös uusien neitseellisten raaka-aineiden tarve yleensä lisääntyy.

Suomelle uusia mahdollisuuksia sähköautojen kysynnästä

Kuluvan vuoden aikana keskustelu akuista ja sähköautojen läpimurrosta on kiihtynyt merkittävästi. Ilmastovaatimukset liikenteen päästöjen vähentämiseen tukevat sähköautojen esiinmarssia. Suomella on hyvä tilaisuus hyötyä sähköautojen läpimurrosta. Maaperästäme löytyy kaikkia akkuihin tarvittavia metalleja ja lisäksi Kokkolassa ja Harjavallassa jalostetaan tällä hetkellä 13 prosenttia maailman koboltista.

Suomen Malmijalostus Oy:llä (valtion kokonaan omistama kehitysyhtiö) on tavoitteena edistää suomalaisen kaivos- ja akkuklusterin kehittymistä laajemmin. Business Finland on käynnistänyt hankkeen kansallisen akkuklusterin kehittämiseksi ja arvonnisan tuomiseksi Suomeen. Meillä on käynnissä useita hankkeita, jotka tavoittelevat akkumetallien louhintaa ja kemikaalien jalostamista, esim. Kaustisilla ja Sotkamossa.

Tällä hetkellä sähköautojen kriittisin osa on edullinen ja tehokas akku. Niitä valmistetaan pääosin Aasiassa. Euroopan sähköautoteollisuuden tulevaisuus riippuu pitkälle kyvystämme luoda toimiva elinkaarikokonaisuus akkujen ja akkukemikaalien valmistuksesta kierrätykseen. Suomen kilpailukykyä akkuklusterin investointikohteena edistää vakaa ja ennakoitava toimintaympäristö (luvitus, rahoitus ja osaaminen) ja vankka tutkimusosaaminen.

Suomi ja Ruotsi ovat aloittaneet kaivosalan vastuullisuussertifikaatin valmistelun. Sertifikaatin tavoitteena on kertoa tuotannon vastuullisuudesta koko arvoketjussa.

Suomi ja Ruotsi ovat EU:n metallien ja mineraalien vastuullisen tuotannon ja jalostuksen kärjessä. Vaativalla sääntelyllä voimme edistää esimerkiksi eurooppalaisen akkuteollisuuden teknologista etumatkaa ja kilpailukykyä. Akkujen mineraaleja saadaan tällä hetkellä eri puolilta maailmaa myös maista, joissa ympäristö-, työturvallisuus-, työehto- ja muissa yhteiskuntavastuukysymyksissä asiat eivät välttämättä ole parhaalla mahdollisella tolalla.

Lisätiedot

toimialapäällikkö **Heino Vasara**, Lapin ELY-keskus, puh. 029 503 9689
kaivosylitarkastaja **Riikka Aaltonen**, työ- ja elinkeinoministeriö puh. 029 506 4216

Tukes www.tukes.fi

Kaivosvastuu.fi www.kaivosvastuu.fi

Kaivosteollisuuden kasvuohjelma <http://fi.gtk.fi/miningfinland/index.html>

Business Finlandin kaksivuotinen suomalainen akkutoimialan aktivointikokonaisuus <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/verkostot/biotalous-ja-cleantech/alykas-energia/#batteries>